

Pilietinės visuomenės institutas / Civil Society Institute, Didžioji g. 5, LT-01128 Vilnius, Lietuva

Lietuvos savivaldybių asociacijos direktorei Romai Žakaitienei
Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerijos
Viešojo administravimo ir vietos savivaldos politikos grupės
vadovei Indrei Baranauskienei
Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos
Švietimo kokybės ir regioninės politikos departamento
direktoriui Aidui Aldakauskui
Kopija Lietuvos Respublikos Ministrės Pirmininkės patarėjai švietimo,
mokslo, inovacijų ir nevyriausybinių organizacijų klausimais Aistei Kairienei
Kopija Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos
Atviros Vyriausybės grupės vadovei Gitanai Vaškelienei

2021 m. gruodžio 20 d.
Vilnius

**Rekomendacijos ir pasiūlymai
dėl nebiudžetinių švietimo paslaugų teikėjų įtraukimo į švietimo paslaugų
teikimą savivaldybėse didinant teikiamų paslaugų įvairovę bei keliant kokybę**

Remiantis gerąja praktika Utenos raj. savivaldybėje 2021 m. rugsėjo–spalio mėn.

2021 m. rugsėjo ir spalio mėn. Pilietinės visuomenės institutas ir Nacionalinis švietimo NVO tinklas Utenos raj. savivaldybėje surengė tris tęstines diskusijas stiprinančias savivaldybės bendradarbiavimą su vietos nevyriausybinėmis švietimo organizacijomis. Susitikimai atskleidė, kad būtent savivaldos ir NVO sektoriaus bei kitų švietimo atstovų dalyvavimas bendrose diskusijose, išsamus ir nuolatinis, reguliarus idėjų aptarimas, NVO tarybos tarpininkavimas šiame procese yra veiksniai, galintys padėti įgyvendinti 2021–2030 m. Nacionaliniame pažangos plane keliamus tikslus. Plane numatoma, kad didinant viešųjų paslaugų prieinamumą, įvairovę ir kokybę, iki 2025 m. nevyriausybinių ir bendruomeninių organizacijų teikiama savivaldybių viešųjų paslaugų (tarp jų ir švietimo) dalis sudarys 15 proc., o iki 2030 m. – 30 proc. visų savivaldybės teikiamų viešųjų paslaugų. 2020 m. švietimo srityje šis rodiklis siekė 3,33 proc., remiantis Nevyriausybinių organizacijų informacijos ir paramos centro (NIPC) atliktu savivaldybių biudžetų tyrimu.

Remiantis sukaupta gerąja patirtimi, žemiau pateikiame rekomendacijas ir pasiūlymus dėl nuolatinių įvairių sektorių atstovus įtraukiančių susitikimų-diskusijų organizavimo, kuriuos skatiname pritaikyti Lietuvos savivaldybėse.

Lietuvos savivaldybių asociacijos prašome ir siūlome pasidalinti šia patirtimi bei rekomendacijomis su savivaldybėmis, o LR Vidaus reikalų bei Švietimo, mokslo ir sporto ministerijų – palaikyti šiuos siūlymus bei numatyti atitinkamas priemones, skirtas stiprinti savivaldybių ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimą, NVO įtraukimą į švietimo paslaugų teikimą.

1. Tarpsektorinių susitikimų formatas yra itin tinkamas aptariant švietimo srities iššūkius ir konkrečius, prie savivaldybės vietinės specifikos pritaikytus, būdus juos spręsti. Pagal galimybes, tokiose diskusijose turėtų dalyvauti: savivaldybės tarybos ir atsakingi savivaldybės administracijos atstovai, švietimo, jaunimo reikalų skyrių vadovai ir darbuotojai, savivaldybėje švietimo srityje veikiančių NVO bei kitų institucijų, susijusių su švietimu, atstovai (švietimo pagalbos centru, bibliotekų ir pan.), savivaldybės NVO tarybos atstovai.

2. Siekiant didinti poveikį ilgalaikėje perspektyvoje, susitikimai turėtų būti tęstiniai ir reguliarūs – pavyzdžiui, metus vykti kas mėnesį (jeigu susitikimų mažiau, galima mažinti tarpus tarp jų iki, pavyzdžiui, 2 savaičių). Patirtis rodo, jog per pirmus susitikimus dalyviai susipažįsta tarpusavyje, užmezga atviresnius pasitikėjimu grįstus ryšius ir apibendrina problemas, o tik per vėlesnius susitikimus pradėdama kartu gilintis ir konstruktyviai svarstyti idėjas, jų įgyvendinimą, galimus tolimesnius veiksmus.
3. Kadangi galimybės įtraukti į švietimo paslaugų teikimą nebiudžetinius teikėjus apima skirtingas švietimo sritis, svarbu, kad susitikimų metu, pagal galimybes, dalyvautų visų pagrindinių švietimo sričių atstovai iš NVO sektoriaus: ikimokyklinio švietimo, bendrojo lavinimo, neformalaus vaikų švietimo ir suaugusiųjų švietimo. Tai suteiktų ir daugiau galimybių plėsti nebiudžetinių paslaugų teikėjų ratą savivaldybėje, ir keistis idėjomis bei tarpusavio palaikymu tarp skirtingų sričių atstovų.
4. Susitikimų sėkmei svarbus iš anksto pasiruošusių ir diskusijas tikslingai nukreipiančių moderatorių vaidmuo. Susitikimų moderatoriai turėtų užduoti pagrindinius klausimus (pavyzdžiui, apie bendradarbiavimo galimybes, problemas ir iššūkius švietimo srityje, skirtingų diskusijos dalyvių lūkesčius bei pasiryžimą siūlyti ir įgyvendinti sprendimus) ir skatinti pačius dalyvius dalintis savo mintimis bei idėjomis, generuoti ir formuluoti galimus sprendimus patiems. Kai diskusijų dalyviai neskubėdami pasidalina nuomonėmis dėl esamos situacijos ir lūkesčių, išklauso ir įsigilina į partnerių poziciją, toliau verta detaliau aptarti idealias ir realias galimybes spręsti problemas (pavyzdžiui, daugeliu atveju svarbu suprasti, kad pradinės NVO sektoriaus ir savivaldos pozicijos gali skirtis, tačiau dalinantis nuomonėmis, galima prieiti prie bendro supratimo ir rasti vidurio kelią, kuris būtų priimtinas visoms pusėms ir keistų situaciją į gerąją pusę). Taip pat svarbu tartis dėl konkrečių žingsnių (ši procesą galima kartoti kelis kartus, nes gali paaiškėti, jog pirmuosius išskirtus žingsnius ir pasidalinimus darbais po pirmųjų patirčių reikia peržiūrėti), dalintis atsakomybėmis, išpareigoti iki kito susitikimo atlikti konkrečius, nors ir nedidelius, veiksmus, kuriuos turėtų būti iš tiesų realu įgyvendinti. Taip pat reikėtų suteikti dalyviams galimybę įvertinti ir lanksčiai koreguoti kuriamus planus, iš naujo vertinti siūlomas idėjas ir kliūtis joms įgyvendinti.
5. Suorganizuotų susitikimų dalyviai ne kartą pabrėžė, kad, jų nuomone, labai svarbus yra NVO tarybų vaidmuo organizuojant ir palaikant dialogą tarp NVO sektoriaus ir savivaldybės bei kitų institucijų. Nors NVO taryba kaip platforma turi potencialo tapti bendradarbiavimo pagrindu pačiose įvairiausiose srityse, kur aktualus piliečių ir savivaldos bendradarbiavimas, dažnai savivaldybių NVO taryboms trūksta konkrečios paskatos, nuo kurios būtų galima pradėti aktyvią veiklą. Viena iš tokių paskatų ir galėtų būti poreikis diegti inovacijas ir skatinti bendradarbiavimą švietimo srityje.
6. Visi organizuojami susitikimai turėtų remtis esmine prielaida – supratimu, kad realių pokyčių siekimas ir palaikymas yra sudėtingas, daugkartinio įsitraukimo ir nuolatinio išpareigojimo reikalaujantis procesas, kuriam būtinas nuolatinis įdirbis, tęstinis ir reguliarus laiko skyrimas, nuolatinis skirtingų sektorių atstovų subūrimas ir įtraukimas į diskusiją, išnaudojant esamus bendradarbiavimo kanalus ar sukuriant naujus (galimai ir neformalius), taip pat naujų priemonių ir metodų taikymas sprendžiant skirtingus iššūkius ir įgyvendinant idėjas. Šis suvokimas stiprėja įsitraukiant ir veikiant, matant bei vertinant rezultatus.

Pagarbiai
Pilietinės visuomenės instituto direktorė Ieva Petronytė-Urbonavičienė
Nacionalinio švietimo NVO tinklo direktorė Judita Akromienė

**PILIE TINĖS
VISUOMENĖS
INSTITUTAS**

Pilietinės visuomenės institutas / Civil Society Institute, Didžioji g. 5, LT-01128 Vilnius, Lietuva

Diskusijas organizavo ir siūlymus parengė Pilietinės visuomenės institutas kartu su Nacionaliniu švietimo NVO tinklu, įgyvendindami projektą „Naujoji švietimo paradigma konkurencinėmis sąlygomis“, finansuojamą 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos lėšomis.

**PILIE TINĖS
VISUOMENĖS
INSTITUTAS**

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa